

Információépítészet: egy divatos kifejezés nyomában

A webfejlesztés egyik új, felkapott terminus technicusa az információarchitektúra, illetve információs architektúra (angol eredetiben: information architecture). Első megjelenése 1994-re tehető, amikor a *Michigan Egyetem* könyvtári-informatikai tanszékén oktató *Joseph Janes* és *Louis Rosenfeld* megalapította *Argus Associates* nevű vállalatát. Ez a cég kezdte rendszeresen használni az építészetre utaló metaforát a webdizájnnal kapcsolatban a szerkezeti elemek fontosságának hangsúlyozására. A következő évben a *Web Review* szakfolyóiratban Rosenfeld és egy másik michigani szakember, *Peter Morville* rovatot indított *Web Architect (webépítész)* címmel. *Richard Saul Wurman* 1996-ban megjelent *Information Architect* c. könyvében magának perli a kifejezés mögötti szellemi tartalom legkorábbi megfogalmazását, utalva arra, hogy 1975-ben ő használta először az „information architect” (*információépítész*) összetételt.

Tény azonban, hogy az információs építészet alapvetése és elterjedése mégis a híres „jegesmedvekönyv” kiadásához köthető: az *Argus Associates* két szakembere, Rosenfeld és Morville 1998-ban az *O'Reilly* kiadónál megjelent *Information Architecture for the World Wide Web* című művének fedőlapján egy jegesmedve látható. A vezető amerikai informatikai egyesület, az *American Society of Information Science and Technology (ASIST)* szárnyai alatt 2000-től kezdve rendszeresen konferenciát is szenteltek a témának, amely – bár az *Argus Associates* a 2001-es informatikai csődroham nyomán becsukta kapuit – már a webtervezés egyik masszív alkotórészévé vált. Rosenfeld és Morville könyvük második, 2002. évi kiadásában az információépítészet definíciójára négy lehetséges választ ad:

- A szervezési, címkézési és navigációs sémák kombinációja egy adott információs rendszeren belül.
- Egy információs rendszer szervezeti felépítése a feladatok elvégzésének és a tartalmak intuitív elérésének optimalizálása érdekében.

- A webhelyek és intranetek strukturálásának és osztályozásának művészete és tudománya, amely megkönnyíti az információ kezelését és megtalálását.
- Kialakulóban lévő diszciplína és gyakorlati közösség, amely a dizájn és az építészet elveit hivatott átfordítani a digitális horizontra.

Látható tehát, hogy ma sincs még megközelítőleg egyértelmű meghatározás. A szerző, a *Sheffieldi Egyetem* professzora ezzel kapcsolatban hangsúlyozza, hogy egy rokon kifejezésnek, az ötvenes évekből eredt *information science*-nek (információ-tudomány) sincs megállapodott definíciója. Más, a fentieknél átfogóbb jelentést tulajdonít a tárgyalt kifejezésnek *Roger Evernden* „Information First” című, 2003-ban kiadott könyvében. Szerinte az információs architektúra alapvető tudományág, amely az információmenedzsment mint forrás elméletét, elveit, irányelveit, szabványait, konvencióit és tényezőit írja le. Szemantikailag ettől kissé eltérő értelmet hordoz a *tartalommenedzsment*. Rosenfeld és Morville idézett művében ezt írja a két kifejezés viszonyáról: „A tartalommenedzsment és az információarchitektúra ugyanazon éremnek a két oldala. Az információarchitektúra az információs rendszerrel pillanatfelvételt készít, illetve annak *térbeli* leképezése; a tartalommenedzsment pedig az információs rendszer *időbeli* kibomlása, amely megmutatja, hogyan kell az információt egyazon rendszerbe időbelileg bejuttatni, azon végigfuttatni és onnan kiemelni.”

Az USA-ban az információarchitektúra inkubátora az említett *ASIST*, illetve az *Asilomar Intézet* (<http://www.aifia.org>). Európában konferenciák és workshopok jelzik a téma aktualitását: 2004 februárjában Dánia látta vendégül az *IA-konferenciát* 150 résztvevőjével, az Egyesült Királyságban az *UK Online User Group* tartott szemináriumot márciusban, júniusban pedig az *Information Today Inc.* vállalat rendezett összejövetelt Párizsban (<http://www.infotoday.com/iaparis>). A Google több mint 600 ezer találatot ad az *information architec-*

TMT 53. évf. 2006. 6. sz.

ture kifejezésre, s *White* szerint itt az idő a tárgynak szentelt saját, önálló folyóirat megalapítására.

/WHITE, Martin: Information architecture. = The Electronic Library, 22. köt. 3. sz. 2004. p. 218–219./

(Bánhegyi Zsolt)